

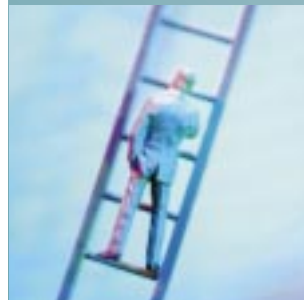
Erhvervsministeriet

Industriel ejendomsret
i bevægelse

Tæt på erhvervspolitikken

Indhold

Indhold:

Forord	5
Sammenfatning med forslag og initiativer	7
Kapitel 1: Status og fremtid	17
1.1 Beskyttelsesmuligheder i dag	17
1.2 Nye beskyttelsesmuligheder	18
1.3 International harmonisering	23
1.4 Hurtigere og billigere eneretsbeskyttelse	25
Kapitel 2: Billigere patentbeskyttelse	27
Kapitel 3: Håndhævelse af enerettigheder	33
Kapitel 4: Parallelimport og konsumtion	41
Kapitel 5: En stærkere dansk eneretskultur	45
Kapitel 6: En kvalificeret dansk eneretsmyndighed	53
Kapitel 7: Eneretten i det nye århundrede	57
Appendiks: Ordliste og referencegruppe	58

Forord

Forord

I et stedse mere videnbaseret samfund og erhvervsliv vokser betydningen af en effektiv og afbalanceret videnbeskyttelse.

Eneretsystemet med patenter, varemærker og design har i mere end hundrede år været et af de vigtigste redskaber til industriel videnbeskyttelse og dermed en katalysator for teknisk og markedsrettet udvikling. Undervejs er systemet tilpasset udviklingen i teknologi og marked.

I videnssamfundet udgør de immaterielle aktiver fundamentet for virksomheders konkurrenceevne. Med en effektiv eneretsbeskyttelse kan dette fundament sikres.

Derfor skal der fortsat gennemføres forbedringer for at sikre dansk erhvervsliv de bedst mulige rammebetingelser på eneretsområdet.

Erhvervsministeriet har udarbejdet denne publikation for at sætte fokus på udviklingen inden for eneretsområdet.

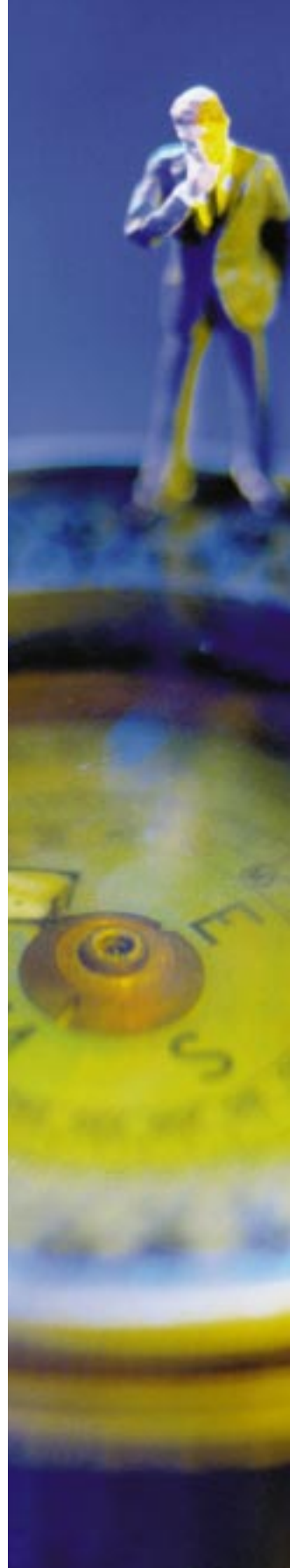
Den tegner et aktuelt billede af situationen på eneretsområdet ved århundredeskiftet - og præsenterer en række forslag til initiativer. Initiativer, der vil styrke danske virksomheders rammebetingelser for beskyttelse af viden, og som vil fremme eneretskulturen i dansk erhvervsliv og forskning.

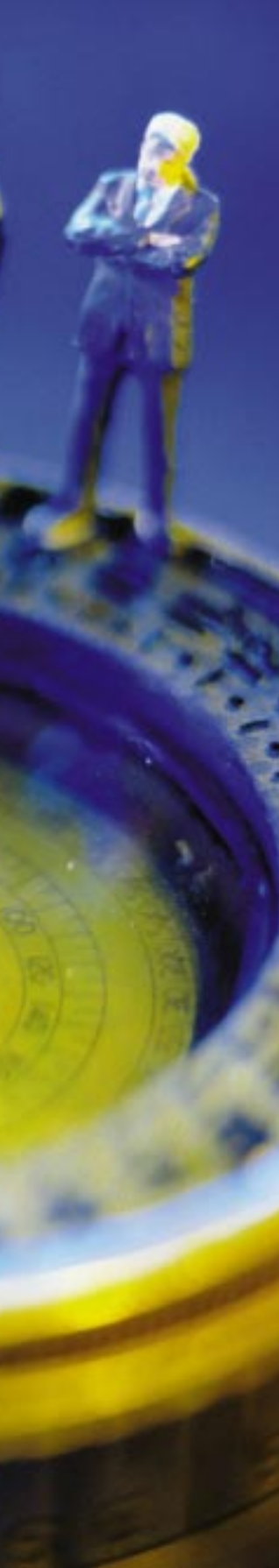
Målgruppen for publikationen er danske lovgivere, organisationer og andre aktører i ind- og udland, der ønsker en aktuel status på eneretsområdet i Danmark, og som vil engagere sig i en debat om den fremtidige udvikling af eneretsområdet - herhjemme og på den internationale scene.

Det er regeringens målsætning med sine forslag og initiativer at forbedre eneretssystemet nationalt og internationalt og derved bidrage til at styrke danske virksomheders konkurrencekraft. Også i det globale videnssamfund, der bliver en realitet for flere og flere danske virksomheder.

Pia Gjellerup

Sammenfatning

Sammenfatning

Regeringen præsenterer med denne publikation en strategi for udviklingen på området industriel ejendomsret- også kaldet eneret. Strategien fokuserer på de væsentligste aktuelle udfordringer og præsenterer en række konkrete forslag til, hvordan eneretsområdet kan udvikles i de kommende år til gavn for dansk erhvervsliv og forskning.

En introduktion

I kapitel 1 præsenteres hovedelementerne i den aktuelle strategi for at udvikle eneretsområdet efter virksomhedernes behov. Strategien har tre elementer:

- Beskyttelsesmulighederne skal udvikles i takt med den teknologiske udvikling og udviklingen i det globale vidensamfund.
- Den internationale harmonisering af retsgrundlaget for beskyttelse af opfindelser, varemærker og produktdesign skal fremskyndes.
- Der skal sikres hurtigere og billigere muligheder for international beskyttelse af opfindelser, varemærker og produktdesign.

Kapitlet giver en kort oversigt over eksisterende beskyttelsesmuligheder og over nye beskyttelsesformer, der er på vej. Det gælder bl.a. patentbeskyttelse af bioteknologiske opfindelser og software, beskyttelse af kendte varemærker og beskyttelse på Internettet.

Kapitlet skitserer desuden hovedelementerne i det internationale arbejde for at harmonisere retsgrundlaget for eneretsbeskyttelse.

Kapitel 1 fungerer dermed som en introduktion til de problemstillinger, der behandles i de efterfølgende kapitler.

Det skal være billigere at patentere

I kapitel 2 fokuseres på det problem, som mange virksomheder, forskere og enkeltopfindere anser for den allerstørste barriere for en mere udstrakt brug af patentbeskyttelse: Det er dyrt at udtage patent i Europa.

Patentering i vor del af verden er særlig bekostelig, fordi Europa har mange lande og mange sprog og derfor har helt anderledes store udgifter til oversættelse af patenter end fx USA og Japan.

I kapitlet fremsættes et konkret forslag til, hvordan disse omkostninger kan nedbringes.

Prisproblemet rammer især hårdt hos de små og mellemstore virksomheder. De vælger derfor ofte en mindre effektiv løsning end patentering, når de skal beskytte deres innovationer. Det er ikke holdbart i længden. Derfor overvejes både herhjemme og på europæisk plan, om og hvordan der kan ydes økonomisk hjælp til denne gruppe.

Eneretsbeskyttelsen skal være effektiv

I kapitel 3 behandles et andet afgørende aspekt af eneretsbeskyttelse: Beskyttelsen skal være effektiv, uanset om virksomheden er lille eller stor, og uanset om den har ressourcer til at slås for sin ret.

Et vigtigt element i en effektiv beskyttelse er, at sager om påstået krænkelse af enerettigheder kan få en effektiv behandling hos domstolene. Og på det område fungerer retssystemet ikke godt nok i dag. De danske domstole og fogedretter har for få patentsager til at kunne fungere tilstrækkelig effektivt og kompetent. Derfor har et udvalg, nedsat af Erhvervsministeren, foreslået en række ændringer af gældende praksis, bl.a. at sagerne samles på færre domstole.

Sideløbende med, at danske domstole bliver mere effektive til at behandle sager om enerettigheder, er der brug for en mere håndfast, økonomisk sikring af, at indehaverne af enerettigheder kan forsvare dem mod krænkere.

Derfor er det en dansk mærkesag, at der på europæisk plan etableres en forsikringsordning, hvor indehavere af patenter kan opnå økonomisk assistance til at forsvare deres rettigheder ved domstolene.

Begrænsning i parallelimport af mærkevarer skal væk

I kapitel 4 behandles et særligt problem, hvor princippet om varernes frie bevægelighed i EU's indre marked støder sammen med de industrielle enerettigheders nationale afgrænsning.

Afvejningen mellem disse to forhold løses af det såkaldte konsumptionsprincip. Princippet indebærer, at et eneretsbeskyttet produkt kan flyde frit på tværs af grænserne, når det er blevet sendt på markedet af rettighedshaveren. Det er således konsumptionsprincippet, der muliggør parallelimport.

Konsumptionsprincippet nuværende geografiske udstrækning begrænser dog adgangen til parallelimport af mærkevarer fra virksomheder uden for EØS-området.

Regeringen vil i EU-regi arbejde for, at denne begrænsning bliver ophevet.

Virksomhederne kan udnytte systemet bedre

I kapitel 5 fokuseres på, hvordan danske virksomheder og forskere kan anvende eneretssystemet bedre.

Mange innovative danske virksomheder udnytter reelt ikke eneretssystemets muligheder lige så godt som virksomheder i andre lande. De kunne få langt større udbytte af eneretssystemet, end de gør i dag. Eneretskulturen i Danmark er ikke stærk nok.

Fx har overraskende få virksomheder placeret ansvaret for virksomhedens enerettigheder hos ledelsen. En konsekvens heraf er, at enerettigheder ikke altid bliver anvendt som et strategisk værktøj til at øge virksomhedens konkurrencekraft, men betragtes som et operativt anliggende og lægges ud til en administrativ funktion eller til en udviklingsafdeling.

Når enerettighederne i mange virksomheder ikke opfattes som en naturlig del af ledelsens opgaver, er en af grundene måske, at det hidtil ikke har været praksis at sætte kroner og øre på værdien af virksomhedens enerettigheder. Metoder til værdiansættelse har hverken været mange eller kendte.

Regeringen ønsker at styrke den danske eneretskultur og ser derfor behov for at ændre på såvel mange virksomhedsledelsers opfattelse af enerettighedernes strategiske betydning som på forholdene omkring værdiansættelse af enerettigheder.

Fremtidens eneretsmyndighed

I kapitel 6 fokuseres på de ændringer, der sker i de nationale eneretsmyndigheders rolle.

Hvor de tidligere næsten udelukkende fungerede som offentlige kontorer, der modtog og behandlede ansøgninger og udstedte nationale rettigheder, har de i vidensamfundet en bredere og mere kompleks opgave: De er også innovationsfremmende serviceudbydere og kompetencecentre på eneretsområdet for erhvervsliv, forskning og uddannelse.

Også EU-Kommissionen og Europa-Parlamentet har tilkendegivet, at de nationale eneretsmyndigheder skal være grundelementer i den fremtidige eneretsstruktur i Europa.

Det kræver fortsat modernisering og udvikling. Både strategisk, organisatorisk og teknisk.

Kapitlet peger på et dilemma i den forbindelse. Den tilstræbte udvikling af et stærkt europæisk patentsamarbejde har medført en centralisering af sagsbehandlingen i Den Europæiske Patentorganisation, EPO. Men centraliseringen har haft den uønskede bieffekt, at den tager så mange arbejdsopgaver fra nationale patentmyndigheder, at flere af disse risikerer at miste de grundlæggende kompetencer, der skal til for at gennemføre den nødvendige udvikling.

Det rammer især lande med mange mindre virksomheder. De har brug for den nationale eneretsmyndigheds nærhed, sprogfællesskab og kulturforståelse. Det vil være uacceptabelt for en række lande i Europa, herunder Danmark, hvis de nationale myndigheder får for dårlige udviklingsbetingelser.

Kapitlet beskriver en løsning, der sikrer et velfungerende og effektivt EPO, og som samtidig sikrer kvalificerede, nationale patentmyndigheder, der gør enkeltlandenes erhvervsliv stærkere.

Eneretten i det nye århundrede

Kapitel 7 afslutter publikationen med at skitsere nogle af det nye århundredes udfordringer til eneretten: Udviklingen i E-handelen, beskyttelsen af digitale produkter og beskyttelsen af finansielle tjenesteydelser. Desuden påpeges, at også emner som etik, miljø og forbrugerinteresser vil indgå med øget styrke i debatten om udvikling af eneretten i de kommende år.

Forslag og initiativer

Regeringen vil med en række forslag og initiativer forbedre vilkårene for erhvervslivets udnyttelse af eneretssystemets muligheder. Forslagene er omtalt og begrundet i de enkelte kapitler. De kan alle igangsættes umiddelbart.

Initiativer til at nedbringe omkostningerne ved patentering

Forslag 1:

Regeringen vil i de igangværende europæiske drøftelser af muligheder for at nedbringe omkostninger ved patentering fremføre et forslag om, at kravet om oversættelse af europæiske patenter bliver lempet.

Hovedelementet i regeringens forslag er, at hvert land i Den Europæiske Patentorganisation vælger to sprog, og at et europæisk patent er gyldigt i landet, hvis det findes på blot ét af de to sprog. Det ene sprog skal være engelsk, tysk eller fransk, som er de tre officielle sprog i det europæiske patentsystem. Det andet sprog kan være landets eget sprog. Denne løsning indebærer, at en patenthaver kan nøjes med maksimalt tre oversættelser ved europæisk patentbeskyttelse mod nu op til elleve.

Patent- og Varemærkestyrelsen vil i den kommende tid arbejde i relevante europæiske fora for at fremme regeringens forslag.

Effekt: Forslaget vil nedsætte omkostningerne ved patentering i Europa markant. Billigere patenter vil betyde højere patentaktivitet. Det understøtter virksomhedernes innovation og konkurrenceevne og giver bedre grundlag for spredning af viden om ny teknologi med de dertil hørende gevinster for samfundet.

Forslag 2:

Regeringen vil i år 2000 tage initiativ til en analyse af, hvad patenteringsomkostningerne betyder for patentaktiviteten blandt små og mellemstore virksomheder samt enkeltopfindere i Danmark. I den forbindelse vil der blive inddraget internationale erfaringer, herunder fra ordninger i USA og Canada, hvor små og mellemstore virksomheder kan få 50% rabat på patentgebyrer. På den baggrund vil regeringen overveje, om der skal ydes økonomisk hjælp til mindre virksomheder og til enkeltopfindere i forbindelse med patentering.

Effekt: En analyse vil afklare om forbedrede økonomiske vilkår for danske opfindere samt små og mellemstore danske virksomheder vil stimulere til øget patentaktivitet.

Initiativer til bedre håndhævelse af patentrettigheder

Forslag 3:

Regeringen vil undersøge mulighederne for at reducere antallet af danske domstole, der kan behandle patentsager. En af mulighederne er, at Østre Landsret udpeges som den kompetente ret i første instans om patentkonflikter, mens Fogedretten under Københavns Byret udpeges til at behandle alle forbudssager om patenter.

Forslag 4:

Regeringen vil endvidere undersøge mulighederne for, at der benyttes teknisk sagkyndige dommere ved behandling af alle patentsager ved såvel landsret som fogedret.

Disse to forslag til bedre håndhævelse af patentrettigheder vil indgå i Retsplejerådets igangværende arbejde med at gennemgå den civile retspleje.

Effekt: Forslagene sigter på at give de to nævnte retsinstanser den nødvendige ekspertise og erfaring i at behandle patentsager. Derved forbedres mulighederne for en effektiv håndhævelse af patentrettigheder i Danmark, hvilket er afgørende for patentsystemets troværdighed.

Forslag 5:

Regeringen har fremlagt forslag for EU-Kommissionen om en europæisk forsikringsordning, hvor patenthavere kan forsikre deres patenter, så de fx kan få dækket de omkostninger, der er forbundet med at håndhæve deres patentrettigheder ved en domstol.

Regeringen arbejder aktivt for at fremme sagen i EU-Kommissionen.

Effekt: En patentforsikringsordning vil forbedre især små og mellemstore virksomheders mulighed for at håndhæve deres rettigheder. En forsikringsordning vil derfor øge patentsystemets troværdighed og effektivitet.

Initiativer til udvikling af en stærkere dansk eneretskultur

Forslag 6:

Regeringen vil tage initiativ til et udviklingsprojekt, der skal resultere i praktiske ledelsesværktøjer til virksomheder, der ønsker at forbedre det strategiske beslutningsgrundlag for beskyttelse og forretningsmæssig udnyttelse af deres enerettigheder.

Erhvervsministeriet vil gennemføre projektet inden for de kommende to år i dialog med virksomheder og deres rådgivere, fx patentagenter.

Effekt: Bedre ledelsesværktøjer vil give innovative virksomheder større udbytte af eneretssystemets muligheder og derved fremme deres konkurrenceevne.

Forslag 7:

Regeringen vil i år 2000 tage initiativ til et udviklingsprojekt, der skal forbedre virksomhedernes mulighed for at værdiansætte og synliggøre værdien af deres enerettigheder. Projektet skal bl.a. resultere i en rapport med anbefalinger af bredt anvendelige metoder til at fastsætte værdien af patenter og varemærker. Endvidere vil regeringen i år 2000 i forbindelse med en revision af Årsregnskabsloven se nærmere på muligheden for, at værdien af enerettigheder kan indgå som en selvstændig post i virksomheders officielle regnskaber.

Effekt: En gennemførelse af projektet vil forbedre mulighederne for at vurdere værdien af enerettigheder og dermed skabe et bedre grundlag for at aktivere denne værdi. Dette vil gradvist medvirke til at øge opmærksomheden om enerettigheders strategiske betydning for innovation og forretningsmæssig udvikling i mange danske virksomheder.

Forslag 8:

Regeringen vil i år 2000 udarbejde en plan for etablering af tilbud om undervisning i eneretsforhold på alle universiteter og højere læreanstalter, og regeringen vil overveje mulighederne for på lidt længere sigt at udbrede undervisning i eneretsforhold i relevante dele af det øvrige uddannelsessystem.

Effekt: Undervisning i eneretsforhold vil øge opmærksomheden om eneretssystemets muligheder hos de studerende og dermed hos de kommende medarbejdere og ledere i dansk forskning og erhvervsliv. Dette vil gradvist styrke den danske eneretskultur.

Initiativer til at bevare og udvikle den danske kompetence på eneretsområdet

Forslag 9:

Regeringen vil arbejde for, at Patent- og Varemærkestyrelsen ligesom andre kvalificerede nationale patentmyndigheder efter ønske og behov kan styrkes ved at udføre dele af sagsbehandlingen af europæiske patenter i underleverance til Den Europæiske Patentorganisation, EPO.

Effekt: Underleverancer af sagsbehandling til EPO vil - uden at fordyre det europæiske patentsystem - bidrage til at sikre en tilstrækkelig stærk specialistkompetence i Patent- og Varemærkestyrelsen, som derved styrkes til at løse opgaver for og understøtte innovationen i dansk erhvervsliv.

Væsentlige forbedringer på længere sigt

De ovennævnte forslag til initiativer kan alle igangsættes umiddelbart. Regeringen deltager også aktivt i forhandlinger om en række internationale initiativer, der vil kunne gennemføres på længere sigt.

Etablering af et EU-patent

Regeringen støtter EU-Kommissionens forslag om et EU-patent, hvor ansøgeren kan nøjes med at indlevere én ansøgning og få ét patent, som dækker alle lande inden for EU. Regeringen vil derfor gå positivt ind i forhandlingerne om det forslag til forordning om etablering af et EU-patentsystem, som Kommissionen forventes at fremsætte i år 2000.

Et EU-patent vil gøre europæisk patentbeskyttelse enklere og billigere og vil derfor have en positiv indvirkning på innovationsklimaet i Europas virksomheder.

Etablering af en europæisk patentdomstol

Regeringen går ind for etablering af en europæisk retsinstant på patentområdet, som det er foreslået i EU-Kommissionens opfølgning i 1999 på dens grønne bog om EU-patentet fra 1997. En sådan retsinstant er en forudsætning for at kunne etablere et EU-patent.

Spørgsmål om gyldighed og krænkelse af et europæisk patent skal kunne indbringes for en fælles europæisk retsinstant for at sikre en ensartet bedømmelse.

Etablering af et globalt patentsystem

Regeringen går ind for udvikling af et globalt, velfungerende patentsystem.

Regeringen støtter derfor igennem FN-organisationen, World Intellectual Property Organization, WIPO, og Den Europæiske Patentorganisation, EPO, initiativer, der fremmer denne udvikling.

Et verdenspatentsystem vil forbedre betingelserne for internationalt samarbejde om forskning og udvikling og vil stimulere den internationale handel.

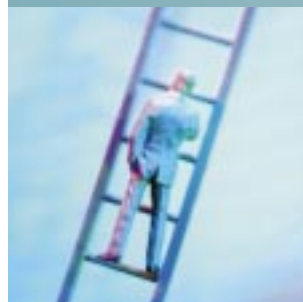
Etablering af øget adgang til parallelimport af mærkevarer

Regeringen vil i relevante europæiske fora arbejde for, at begrænsninger af parallelimporten af mærkevarer fra lande uden for EØS-området ophæves.

Det vil fremme konkurrencen og medføre lavere priser for forbrugerne.

Status og fremtid

Status og fremtid

Ideen bag eneretssystemet er at kunne tilbyde de virksomheder, der skaber nye produkter, kendetegn eller design, mulighed for at få eneret til kommerciel udnyttelse af disse.

Eneretten indebærer, at andre virksomheder ikke må fremstille eller markedsføre produkter, der er identiske med - eller ligger tæt på - det beskyttede produkt.

Til gengæld stiller lovgivningen en række krav til de produkter, der kan opnå en sådan beskyttet eneretsposition: Opfindelser skal have opfindeshøjde for at kunne patentbeskyttes, varemærker skal have særpræg osv.

Hovedelementerne i regeringens strategi for at udvikle eneretsområdet efter virksomhedernes behov er følgende:

- Beskyttelsesmulighederne skal udvikles i takt med den teknologiske udvikling og udviklingen i det globale videnssamfund.
- Den internationale harmonisering af retsgrundlaget for beskyttelse af opfindelser, varemærker og produktdesign skal fremskyndes.
- Der skal sikres hurtigere og billigere muligheder for international beskyttelse af opfindelser, varemærker og produktdesign.

1.1 Beskyttelsesmuligheder i dag

I dag rummer eneretssystemet mulighed for at beskytte innovative virksomheders frembringelser og markeds-mæssige positioner med fire beskyttelsesformer:

Patenter giver eneret til opfindelser inden for det tekniske område i bred forstand, dvs. fremgangsmåder, produkter, apparater og anvendelser. Med et patent kan indehaveren forhindre andre i at udnytte idéen erhvervs-mæssigt i op til 20 år, men kun i de lande hvor patentet gælder. En betingelse er, at patentet bliver offentliggjort, så andre virksomheder og forskere får kendskab til den viden, der er beskyttet af patentet. Dette fremmer teknologispredningen i samfundet. Patentbeskyttelse kan kun opnås gennem registrering. Patenter med gyldighed for Danmark kan udstedes af Patent- og Varemærkestyrelsen eller af Den Europæiske Patentorganisation, EPO.

Brugsmodeller giver mulighed for at beskytte praktiske frembringelser, som nok er beskyttelsesværdige, men som ikke opfylder patentlovens mere strenge krav om teknisk fremskridt. Brugsmodelbeskyttelsen bliver derfor ofte benævnt "det lille patent". Beskyttelses-

perioden er maksimalt 10 år. Brugsmodelbeskyttelse i Danmark kan kun opnås ved registrering i Patent- og Varemærkestyrelsen.

Varemærker er bindeleddet mellem virksomheden og kunden. De tjener ikke kun til at identificere den enkelte vare eller tjenesteydelse, men bærer også i sig selv det image og den goodwill, der er knyttet til produktet eller virksomheden. Et varemærke giver indhaveren eneret til at bruge mærket og ret til at forhindre andre i senere at få registreret eller bruge lignende mærker for samme varer eller tjenesteydelser. En varemærkeregistriering gælder for en periode på 10 år og kan fornyes, så længe det ønskes. Varemærkerettigheder kan stiftes ved brug eller ved registrering. Såvel Patent- og Varemærkestyrelsen som EU's varemærkemyndighed, OHIM, kan registrere varemærker med gyldighed for Danmark.

Design, eller mønstre, som det hedder i lovgivningen, er en vares udseende. Et godt design er ofte en afgørende del af helheden og et vigtigt element for salg af varen. En designregistrering giver beskyttelse i op til 15 år mod andres fremstilling af eller handel med produkter, der er identiske med, eller som ikke adskiller sig væsentligt fra det beskyttede design. Kun Patent- og Varemærkestyrelsen kan udstede mønsterregistreringer med gyldighed for Danmark.

De fire beskyttelsesformer indgår i den industrielle eneretslovgivning og udgør sammen med ophavsretten dét, der med en samlet betegnelse kaldes immaterialretten.

1.2 Nye beskyttelsesmuligheder

Den eksisterende eneretslovgivning har gennem mange år haft en udpræget enhedskarakter. De enkelte love fastsætter nogle generelle regler for, hvad der kan eneretsbeskyttes, hvordan enerettighederne kan opnås, og hvilket indhold eneretten har. Kravene har været ens, uanset om man søgte patentbeskyttelse på en maskine til brug i fødevarerindustrien eller på en fremgangsmåde til fremstilling af parfume. På samme måde har kravene været ens, uanset om man søgte beskyttelse for et varemærke for tøj eller for en internetservice.

Denne enhedskarakter er næppe tidssvarende i dag, hvor der er store forskelle inden for de enkelte branchers behov for at beskytte deres innovationer.

Bevægelsen bort fra enhedskaracteren af eneretsbeskyttelsen er i gang og understøttes af, at samfundsinteresser af forskellig karakter gør sig stadig stærkere gældende på området.

I det følgende omtales en række områder, hvor en udvidelse eller fornyelse af mulighederne for eneretsbeskyttelse er erkendt og undervejs.

Bioteknologiske opfindelser

Den stigende kommercielle udnyttelse af bioteknologien skaber et øget behov for at kunne beskytte opfindelser på dette område. Samtidig kan kommercialiseringen af disse opfindelser give anledning til etiske og moralske overvejelser om, hvor grænsen går for, hvad der bør kunne omsættes til kommercielt anvendelige produkter.

Begge forhold kommer til udtryk i det nyligt vedtagne EU-direktiv om bioteknologiske opfindelser. Direktivet giver adgang til patentering af bioteknologiske, herunder genteknologiske, opfindelser, men opstiller samtidig væsentlige begrænsninger for adgangen til patentering. Eksempelvis er patent på det menneskelige legeme fortsat forbudt, mens patentering på dyr kun er tilladt, såfremt der opnås en betydelig medicinsk nytteværdi for mennesker og dyr.

Regeringens forslag til ændring af den danske patentlov implementerer direktivets bestemmelser i dansk ret.

Softwarepatenter

Software - dvs. det enkelte edb-program - kan være overordentligt værdifuldt, hvad enten det styrer produkter eller processer eller det eksisterer som et rent softwareprodukt.

I dag beskyttes rene softwareprodukter primært via den ophavsretlige lovgivning.

Men selv om patentloven i dag udtrykkeligt undtager "programmer for datamaskiner" fra sit anvendelsesområde, kan software faktisk godt i en række tilfælde - og de bliver stadig flere - beskyttes med patent. Næmlig hvis softwaren kan siges at have en "teknisk effekt".

Kan det påvises, at netop brugen af en bestemt software udgør den tekniske nyskabelse i et produkt, kan software patentbeskyttes som en del af den samlede opfindelse. Kan man fx påvise, at en motor får højere ydeevne, eller at en produktionsmaskine kan tilskære bestemte emner mere præcist under anvendelse af en software, ja, så kan softwaren indgå som en integreret del af den nye opfindelse og vil kunne beskyttes som sådan.

Den eksisterende patentlovgivning kan altså i et vist omfang beskytte software.

Uden for Europa har fx hverken den amerikanske eller japanske patentlovgivning bestemmelser, der udelukker patentering af software. I praksis stilles der heller ikke krav om, at software, der indgår i en opfindelse, skal have en "teknisk effekt" for at kunne patenteres. Mulighederne for at patentere software er derfor væsentligt bedre på disse to vigtige markeder.

Tendensen går i retning af et øget behov for at kunne registrere rettigheder til software frem for at beskytte via ophavsretten. En registrering i form af et patent vil i kraft af den intensive prøvning hos registreringsmyndigheden give en øget sikkerhed.

En væsentlig del af erhvervslivet ser gerne øgede muligheder for beskyttelse inden for rammerne af patentsystemet eller i tilknytning hertil. Derfor har EU-Kommissionen bebudet et direktivforslag til harmonisering af patentering af software.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om at harmonisere beskyttelsen af software.

Bedre beskyttelse af kendte mærkevarer

Opbygning af nye mærkevarer bliver i stigende grad vigtig, når en virksomhed vil skabe sig en unik position på markedet.

Mærkevarer og varemærker hænger uløseligt sammen. Det er gennem varemærkelovgivningen, at mærkevarerne opnår deres juridiske beskyttelse. Og varemærkelovgivningen har gennem årene vist sig at være særdeles rummelig.

Med jævnlige justeringer af praksis har lovgivningen stort set kunnet opfange behovet for at beskytte de fleste nye former for kendetegn. Hologrammer, lydmærker og navne på de mange forskellige internet-tjenester er eksempler herpå.

Behovet for nye kendetegn udvikler sig imidlertid hurtigt. Flere virksomheder er fx begyndt at anvende dufte og animationer i deres markedsføring. Behovene for beskyttelse af varemærker og kendetegn bliver mere og mere differentierede. Derfor er varemærkelovgivningen fortsat under forandring.

Et konkret eksempel herpå er en rekommandation fra september 1999 fra World Intellectual Property Organization, WIPO, om beskyttelse af velkendte mærker.

Rekommandationen præciserer, hvornår et varemærke er velkendt og derfor kan få en bredere beskyttelse end almindelige varemærker. Er

betingelserne til stede, kan indehaveren af et velkendt mærke ikke blot stoppe andres brug af forvekslelige varemærker, men også deres brug af det velkendte mærke som domænenavn eller selskabsnavn.

Regeringen stemte for WIPO's rekommandation om velkendte varemærker og ser i øvrigt positivt på fortsat at anvende denne reguleringsform, som er mere fleksibel og hurtigere at gennemføre end traditionelle traktater.

Velkendte varemærker.

LEGO, ECCO og B&O er eksempler på velkendte varemærker, der i fremtiden er sikret en bredere beskyttelse.

Beskyttelse på Internettet

Internettet er på kort tid blevet et særdeles vigtigt redskab for mange virksomheder. Men samtidig har virksomhederne mærket de problemer i form af krænkelse af deres eneret, som Internettet har åbnet mulighed for.

Internettet - nye muligheder og problemer

En undersøgelse blandt danske virksomheder, der bruger eneretssystemet, viser, at

- 76% registrerer deres domænenavn
- 39% tillægger domænenavn stor eller afgørende betydning for virksomheden
- 32 % har oplevet krænkelse af deres rettigheder på Internettet

Kilde: Ernst & Young for Patent- og Varemærkestyrelsen, 1999 (herefter benævnt (E&Y, 1999))

Det generelle billede er, at den eksisterende eneretslovgivning har kunnet løse de fleste af disse problemer. Der er dog visse områder, hvor dens dækning endnu er uafklaret.

Det gælder fx domænenavn, altså den adresse, en hjemmeside har på Internettet. Registreringen af domænenavn er ikke underkastet specifik lovgivning, men bygger oprindeligt på en uddelegering af ansvaret fra den amerikanske regering til en privat organisation og derfra videre til

organisationer eller virksomheder i de enkelte lande - de såkaldte hostmasters. Disse har selv kunnet fastsætte reglerne for, hvorledes registreringen af domænenavne skal foregå. Mange steder har reglerne ikke kunnet hindre registrering af domænenavne, der indeholder andres varemærker. Dette har givet anledning til mange retssager over hele verden.

For at undgå sådanne problemer har WIPO i 1999 udarbejdet et norm-sæt kaldet "Model Rules for Abusive Domain Name Registration", som man håber, de mange hostmasters vil følge.

Regeringen støtter, at reguleringen af Internettet sker på denne måde – hjælp til selvregulering.

Beskyttelse af koncepter

I kampen om markederne har brugen af koncepter været i kraftig fremgang de seneste år.

Ved et koncept forstås, at en virksomheds varer eller tjenesteydelser markedsføres og afsættes som en del af en helhed, hvor produkter, emballage, mærker, butiksinretning, service m.v. er indbyrdes afstemt og udgør det samlede koncept.

Sådan kan et koncept beskyttes

Der findes ingen samlet konceptbeskyttelse, men

- de tekniske produkter, indretninger eller fremgangsmåder kan beskyttes med patent
- navne, logoer og andre kendetegn kan varemærkebeskyttes
- uniformer, emballage og butiksudstyr kan designbeskyttes
- softwareprogrammer og manualer kan beskyttes gennem ophavsretten
- farvevalg, markedsføringsmateriale og know-how kan beskyttes via markedsføringsloven.

Ingen af de eksisterende eneretslove giver en samlet beskyttelse af et koncept. En egentlig konceptbeskyttelse vil være meget vanskelig at gennemføre, og det er regeringens opfattelse, at der ikke aktuelt er grundlag for at gennemføre en sådan.

På grund af koncepters voksende værdi for mange virksomheder vil regeringen dog også fremover løbende vurdere behovet herfor.

1.3 International harmonisering

Eneretssystemet er i dag i meget høj grad internationalt forankret. Det har det været siden de første internationale traktater på området blev vedtaget i slutningen af forrige århundrede.

Forklaringen er den ganske enkle, at handelen med eneretsbeskyttede varer har fulgt de almindelige varestrømme. Når varestrømmene går på tværs af grænserne, skal mulighederne for at opnå eneretsbeskyttelse på tværs af grænserne også være til stede. Og beskyttelsen skal være så ens som mulig.

Det er uacceptabelt, at en virksomhed, der opererer på flere markeder, omfattes af meget uensartet lovgivning og samtidig skal igennem vidt forskellige administrative procedurer for at få sine værdier beskyttet.

Dette har man allerede taget konsekvenserne af på varemærkeområdet, hvor der er etableret et EU-varemærkesystem samt et internationalt registreringssystem - Madrid-Protokollen - der er på vej til at få global udbredelse.

Patent for alle EU-lande

Der arbejdes aktuelt i EU-Kommissionen på et forslag til forordning om et EU-patent. Målet er et EU-patent, hvor ansøger indleverer én ansøgning til en fælles europæisk myndighed, som derefter udsteder ét patent, der giver umiddelbar beskyttelse i hele det indre marked, dvs. i alle EU-lande.

EU-patentets fordele

EU-Kommissionen har foreslået, at der etableres et EU-patent, der:

- Har enheds karakter, dvs. har samme virkning i hele EU på en gang.
- Letter brugerens adgang til patentbeskyttelse.
- Ikke kræver oversættelse af hele patentet til alle sprog, og bl.a. derfor har en overkommelig pris i forhold til situationen i dag.
- Giver beskyttelse i et bredt geografisk område, der vil blive større i takt med EU's udvidelse.
- Sikrer, at information om opfindelserne og dermed om den teknologiske udvikling gøres tilgængelig for alle.

Et egentligt EU-patentsystem vil gøre europæisk patentbeskyttelse enklere og billigere, og det ventes derfor at have en meget positiv indvirkning på innovationsklimaet i de europæiske virksomheder.

Regeringen støtter EU-Kommissionens forslag om at etablere et EU-patent.

På vej mod et globalt patent

Med fortsat globalisering af virksomhedernes aktiviteter vokser behovet for et patentsystem med én, ukompliceret ansøgningsprocedure og efterfølgende udstedelse af ét patent, der dækker alle relevante lande i verden.

Der eksisterer allerede i dag under WIPO et verdensomspændende patentsystem, Patent Cooperation Treaty, PCT, hvor aktuelt 104 lande, deriblandt Danmark, er medlem.

Igennem PCT-systemet kan en ansøger indsende én patentansøgning og heri udpege de lande, hvor patentet skal gælde. De væsentligste dele af sagsbehandlingen, nemlig nyhedsundersøgelsen og eventuelt undersøgelsen af opfindelsens patenterbarhed sker herefter centralt hos en af de i alt 9 udpegede PCT-myndigheder. Ønsker ansøgeren med denne undersøgelse i hånden at videreføre ansøgningen i de udpegede PCT-medlemslande, overgår den til myndighederne i disse lande, som derefter beslutter, om patentet kan udstedes.

WIPO har foreslået, at PCT-systemet udvikles til et egentligt verdenspatentsystem. Dette forslag vil i den nærmeste tid blive drøftet som en reel mulighed. Hele 93% af alle patentansøgninger igennem PCT-systemet kommer fra USA, Japan og Europa, hvorfor enighed formentlig først skal findes mellem den amerikanske patentmyndighed, den japanske patentmyndighed og Den Europæiske Patentorganisation.

En fortsat harmonisering af patentlovgivningen og praksis mellem disse tre patentmyndigheder er efter regeringens opfattelse væsentlig for den videre udvikling mod et egentligt verdenspatentsystem. Mere end 80% af verdens samlede patentansøgninger kommer fra USA, Japan og Europa.

Regeringen støtter i såvel WIPO- som EPO-regi initiativer til at fremme udviklingen af et globalt, velfungerende patentsystem.

International designbeskyttelse på vej frem

Danmark underskrev i juli 1999 den reviderede traktat om Haag-Arrangementet, som er et internationalt system for registrering af design. Den kommende revision af den danske mønsterlov vil gøre det muligt for Danmark at tiltræde traktaten. Haag-Arrangementet ventes at få deltagelse af en række af de lande, der udgør væsentlige markeder for danske virksomheder.

Sideløbende er forhandlingerne om at etablere et registreringssystem for EU-design startet. Regeringen støtter etablering af en samlet EU-designbeskyttelse.

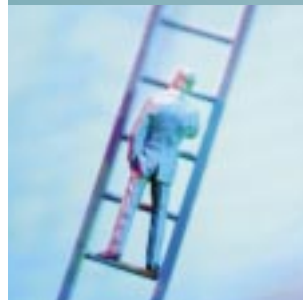
1.4 Hurtigere og billigere eneretsbeskyttelse

Eneretssystemet skal generelt være billigt og enkelt for virksomheder at anvende. Derfor skal i særlig grad problemet med dyr og besværlig patentbeskyttelse i Europa meget hurtigt finde en acceptabel løsning, hvis europæiske virksomheder ikke fortsat skal risikere at miste konkurrencekraft i forhold til deres oversøiske konkurrenter i navnlig USA og Japan. Problematikken får i denne publikation en særskilt behandling i næste kapitel.

Væsentlige forslag og initiativer

- Beskyttelse af bioteknologiske opfindelser skal fremmes i dansk og international patentlovgivning med respekt for især etiske normer.
- Beskyttelsesmulighederne for software via patenter skal snarest afklares i EU-regi.
- Velkendte varemærker skal kunne nyde ekstra beskyttelse.
- Virksomheder skal kunne nyde effektiv beskyttelse mod krænkere af deres eneret på Internettet.
- Behovet for egentlig konceptbeskyttelse skal løbende vurderes.
- Der skal snarest muligt etableres et EU-patent.
- Udviklingen mod etablering af et verdenspatentsystem skal fremmes.

Billigere patentbeskyttelse

Billigere patentbeskyttelse

De høje omkostninger ved patentering påvirker virksomhedernes anvendelse af patentsystemet. Især blandt små og mellemstore virksomheder undlader mange at søge om europæisk patent, fordi omkostningerne er for store.

Disse virksomheder vælger i stedet ofte at forsøge at holde opfindelsen hemmelig. Det er ikke nødvendigvis den mest effektive eller økonomisk mest fordelagtige løsning for virksomheden selv. For samfundet som helhed medfører hemmeligholdelse, at adgangen til ny teknologisk viden bliver ringere. En patenteret opfindelse skal nemlig offentliggøres, så andre virksomheder får mulighed for at bygge videre på opfindelsen.

Derfor støtter regeringen aktivt bestræbelserne på europæisk plan for at nedbringe omkostningerne ved patentbeskyttelse.

Regeringen finder det nødvendigt at sænke omkostningerne ved oversættelse af europæiske patenter og ser derfor positivt på en lempelse af kravene til oversættelse.

Regeringen støtter ideen om at indføre en form for rabatordning for små og mellemstore virksomheder i forbindelse med et kommende EU-patent. Regeringen vil endvidere overveje, om der er grundlag for at give økonomisk hjælp til private opfindere samt til små og mellemstore danske virksomheder ved patentering.

Dyrt i Europa

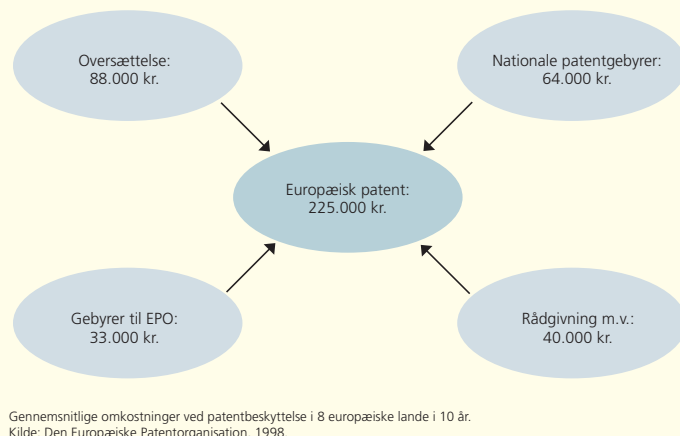
I dag er den hurtigste vej til europæisk patentbeskyttelse at indlevere en patentansøgning til Den Europæiske Patentorganisation, EPO, men det er dyrt at få patent i Europa.

De høje omkostninger opleves ekstra hårdt, fordi størstedelen af disse skal betales på et tidspunkt, hvor virksomheden endnu ikke kan vurdere opfindelsens fremtidige kommercielle værdi.

Størstedelen af de patentaktive europæiske virksomheder kritiserer da også EPO-systemet for at være for dyrt.

Europæiske politikere og patentmyndigheder har i flere år arbejdet på at finde løsninger, der giver virksomhederne et enklere system og billigere patenter. Men det er vanskeligt, bl.a. fordi Europa har nationalstater med hver sin kultur og hvert sit sprog.

Det dyre Europa

Store udgifter til oversættelse

Indleverer en virksomhed i dag en patentansøgning til EPO, og skal ansøgningen fx gælde i alle medlemslande, kan det koste langt over hundrede tusinde kroner alene i oversættelsesomkostninger.

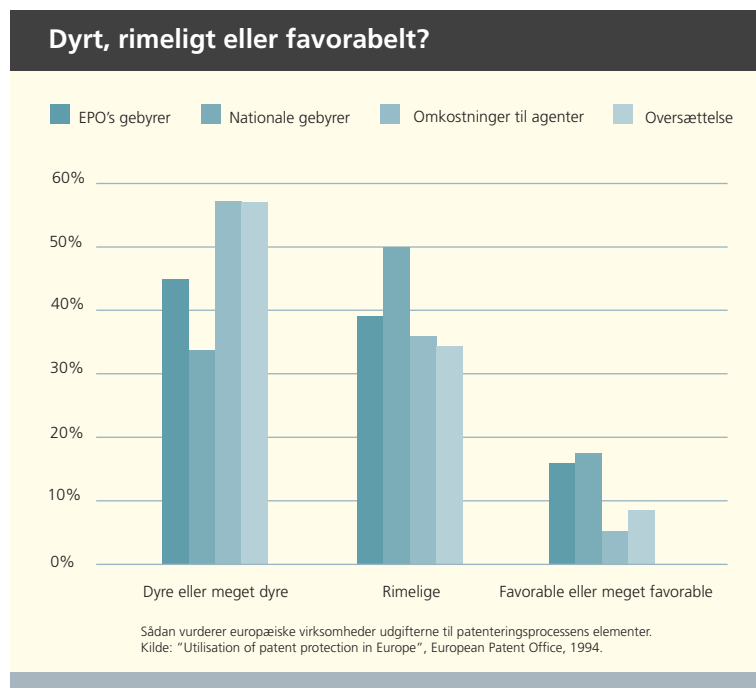
Et europæisk patent skal ifølge Den Europæiske Patentkonvention oversættes til de enkelte landes sprog for at være gyldigt. På linie med andre lande finder vi det fra dansk side mest ideelt, at enerettigheder, der gælder i Danmark, kan læses på dansk, ligesom oversættelsen af alle europæiske patenter til dansk fremmer vidensspredningen i Danmark.

Imidlertid er der i de europæiske lande en voksende erkendelse af, at landene for overhovedet at kunne nå en løsning må afveje sproghensynet over for ønsket om et billigere og mere enkelt europæisk patent-system ved at lempe på kravene til oversættelse af hele patentet til de øvrige elleve sprog i EPO's medlemslande.

En løsning af oversættelsesproblemet er vital for indførelse af et EU-patent. På en europæisk ministerkonference i juni 1999 blev der nedsat en arbejdsgruppe med dansk deltagelse. Arbejdsgruppen fik til opgave inden årets udgang at komme med forslag til, hvordan omkostningerne til oversættelse kan halveres.

Fra dansk side foreslår regeringen en løsning, hvis hovedelement er, at hvert land vælger to sprog, hvoraf det ene sprog skal være engelsk, tysk eller fransk, mens det andet sprog kan være landets eget sprog. Et euro-

pæisk patent er derefter gyldigt i landet, hvis det findes på et af de to valgte sprog. Denne løsning nedsætter behovet for oversættelser af hele patentskriftet fra elleve til maksimalt tre sprog, idet alle ansøgninger til EPO i forvejen skal foreligge på enten engelsk, tysk eller fransk.

Regeringens forslag indgår nu i den europæiske arbejdsgruppes videre drøftelser.

Hjælp til mindre virksomheder

Næsten hver anden europæiske virksomhed med færre end 20 ansatte finder EPO's patentgebyrer høje eller meget høje. Kun hver fjerde virksomhed med mere end 500 ansatte har samme kritik (Kilde: "Utilisation of patent protection in Europe", EPO 1994).

Fra flere sider, herunder fra Europa-Parlamentet, foreslås da også, at der indføres en form for rabatordning på patentgebyrer for små og mellemstore virksomheder, som det fx er tilfældet i USA og Canada. Forslaget vil indgå i det videre arbejde med at etablere et EU-patent.

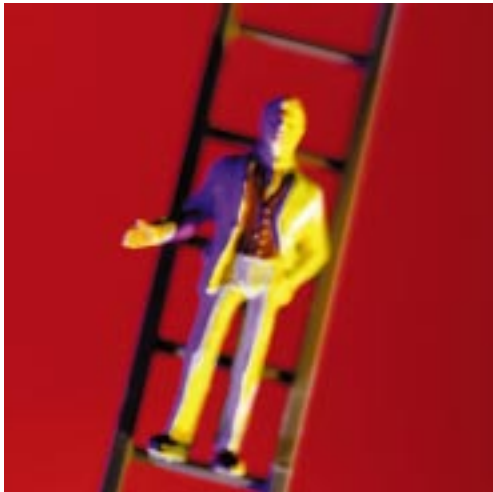
Selv om de danske gebyrer kun udgør en meget begrænset del af de samlede omkostninger ved patentering i Europa, er det erfaringen, at patentgebyrernes størrelse både i Danmark og i Europa har indflydelse på en hel del mindre virksomheders og enkelttopfinderes beslutning om

ikke at patentere deres opfindelser. Også selv om patentering i situationen ville være en bedre løsning.

Regeringen vil tage initiativ til en analyse af situationen, og vil på basis heraf overveje, om der er grundlag for at yde økonomisk hjælp til mindre danske virksomheder og til enkeltopfindere i forbindelse med patentering.

Væsentlige forslag og initiativer

- Omkostninger ved patentering i Europa skal sænkes ved at lempe på kravene til oversættelse.
- Regeringen vil undersøge, om der er grundlag for at yde en økonomisk hjælp til private opfindere samt små og mellemstore danske virksomheder i forbindelse med patentering.

Håndhævelse af enerettigheder

Håndhævelse af enerettigheder

Indehaveren af et patent, en brugsmode, et varemærke eller et produkt-design skal kunne regne med effektiv beskyttelse af sin eneret. Det er afgørende for tilliden til enerettssystemet, at eneretten kan håndhæves effektivt, om nødvendigt via en afgørelse ved domstolene.

Regeringen vil arbejde for at sikre en mere effektiv håndhævelse af enerettigheder, herunder en mere effektiv behandling af sådanne sager ved domstolene.

Anbefaler færre domstole

På en europæisk ministerkonference i juni 1999 om Den Europæiske Patentkonvention anbefalede konferencen, at landene reducerer antallet af domstole, der beskæftiger sig med håndhævelse af patentrettigheder.

På europæisk plan fortsætter regeringen arbejdet for en dansk mærkesag: Etablering af en europæisk patentforsikringsordning. Ordningen skal give økonomisk basis for, at indehaveren af en eneret kan forsvare sin eneret, hvis andre personer eller virksomheder krænker den.

På længere sigt arbejder regeringen også for, at der etableres en europæisk patentdomstol, der får kompetence til at vurdere gyldighed og krænkelser af et europæisk patent.

Mange oplever krænkelser

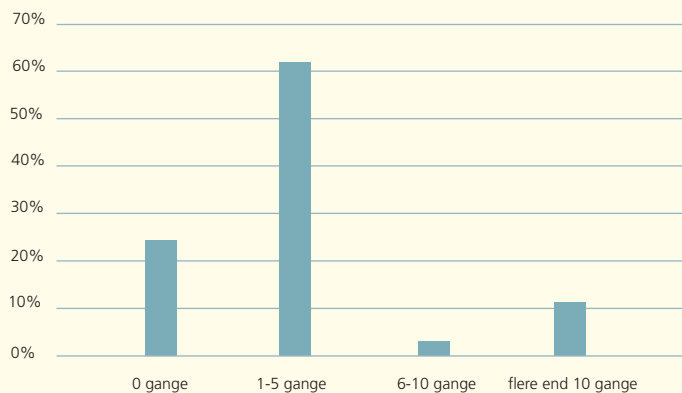
Undersøgelser viser, at de færreste sager om krænkelser af enerettigheder i Danmark når frem til en domstolsafgørelse. De fleste finder en løsning inden.

Det er et naturligt element i et konkurrencepræget marked, at virksomhederne lægger sig tæt på hinanden, og at der derfor opstår situationer, hvor en virksomhed anser sine rettigheder for krænket. Når en virksomhed starter markedsføring af et nyt produkt, kan den fx have overset en rettighed, der tilhører en konkurrent, eller den kan have vurderet, at markedsføringen ikke kommer i konflikt med konkurrentens rettighed.

I de fleste af disse tilfælde løses sagen uden om domstolene, bl.a. fordi ingen af parterne er interesseret i åben konflikt. Enerettigheden respekteres, og der findes en tilfredsstillende løsning.

Men i en del tilfælde går sagen i hårdknude. Og virksomhederne havner i "uløselige" konfliktsituationer og må gå til domstolene.

Mange virksomheder bliver krænkede flere gange

Ernst & Young har i 1999 for Patent- og Varemærkestyrelsen spurgt en række danske virksomheder, hvor ofte de har fået krænkede deres enerettigheder inden for de sidste fem år.

Styrkelse af danske domstole

Når uenighed om en enerettighed ender ved domstolene, skal ejeren af rettigheden kunne have tillid til, at retssystemet kan behandle tvisten så hurtigt og effektivt som muligt.

Erhvervsministeriets håndhævelsesudvalg konkluderer i sin rapport fra april 1999, at der er behov for forbedringer af retshåndhævelsen af patentrettigheder i Danmark.

Foged- og landsretterne får simpelthen så få patentsager, at retterne ikke oparbejder den fornødne ekspertise. Desuden er der i dag for mange hindringer for at kunne gennemføre en effektiv bevisførelse.

Udvalget konkluderer, at antallet af domstole, der kan behandle patentsager, skal nedbringes, så de tilbageblevne får mere erfaring og ekspertise. Konkret foreslås, at Østre Landsret udpeges som den kompetente ret i første instans om patentkonflikter, og at Fogedretten under Københavns Byret behandler alle forbudssager om patenter. Det vil give størst mulig kontinuitet og ensartethed i behandlingen.

Et flertal af arbejdsgruppens medlemmer går ind for, at teknisk sagkyndige dommere medvirker ved behandlingen af patentkonflikter ved såvel fogedret som landsret.

Baggrunden herfor er, at domstolene i dag ikke er i besiddelse af den tekniske kompetence, som ofte er nødvendig for at kunne foretage en konkret vurdering af patentets indhold. Sverige har gode erfaringer med brug af tekniske dommere. England og Holland bruger tekniske dommere, og i Norge og Tyskland er der under visse omstændigheder mulighed for at bruge teknisk sagkyndige dommere.

Effektive svenske domstole

I Sverige eksisterer allerede i dag et system, hvor domstolenes behandling af patentsager er centraliseret til én domstol, nemlig i første instans til Stockholms Tingsrätt med appelmulighed til Svea Hovrätt, samt med 3. instansbevilling til Högsta Domstolen.

Udover den centrale behandling af patentsager udmærker det svenske system sig ved brugen af tekniske eksperter i både fogedsager og hovedsagen. I hovedsagen deltager to teknisk kvalificerede dommere sammen med to juridiske dommere. Vurderingen af sagen indebærer således en høj grad af teknisk ekspertise.

Ifølge Håndhævelsesudvalget er de svenske erfaringer med brug af tekniske dommere gode, ligesom systemet opleves som rimelig hurtigt, effektivt, med faglig kvalitet og med en omkostningsfordeling, der i internationalt perspektiv er rimelig god.

Regeringen vil se på mulighederne for at benytte teknisk sagkyndige dommere i patentsager og på mulighederne for at reducere antallet af domstole, der behandler patentsager. Konkret skal disse forslag vurderes nærmere i Retsplejerådets igangværende arbejde med at gennemgå den civile retspleje.

En fælleseuropæisk patentdomstol

Virksomhedernes stadigt større brug af de internationale beskyttelsesordninger viser et behov for en ensartet international retshåndhævelse. På patentområdet er det i dag sådan, at gyldigheden af et europæisk patent kan bedømmes ved domstolene i alle de lande, hvor patentet er gældende. Herved opstår risikoen for, at det europæiske patents indhold vurderes forskelligt i de enkelte lande. Dette er ikke hensigtsmæssigt for en ensartet europæisk patentbeskyttelse.

På varemærkeområdet, hvor vi allerede i dag har et egentligt EU-varemærke, kan EU-varemærkets gyldighed alene bedømmes ved retsinstanserne inden for EU-systemet, mens spørgsmål om krænkelse kan

afgøres i de enkelte lande af særligt udpegede domstole. I Danmark er det Sø- og Handelsretten.

Regeringen vil arbejde for, at der også etableres en ensartet europæisk retshåndhævelse af europæiske patenter. Spørgsmålet om gyldighed og krænkelse af europæiske patenter skal kunne behandles af en fælles europæisk retsinstant.

Regeringen støtter bestræbelserne på at etablere en europæisk retsinstant på patentområdet. Dog er – realistisk vurderet – etableringen af en fælles europæisk patentdomstol et langsigtet projekt.

En europæisk forsikringsordning

Mange virksomheder - især blandt de små og mellemstore - undlader i dag at anlægge sag mod krænker, selvom de på forhånd må tillægges gode muligheder for at få medhold i en retssag.

De er simpelthen skræmt af udsigten til store omkostninger og et stort tidsforbrug.

Den tilstand er ikke acceptabel. I sidste instans kan den få konsekvenser for innovationen i danske virksomheder.

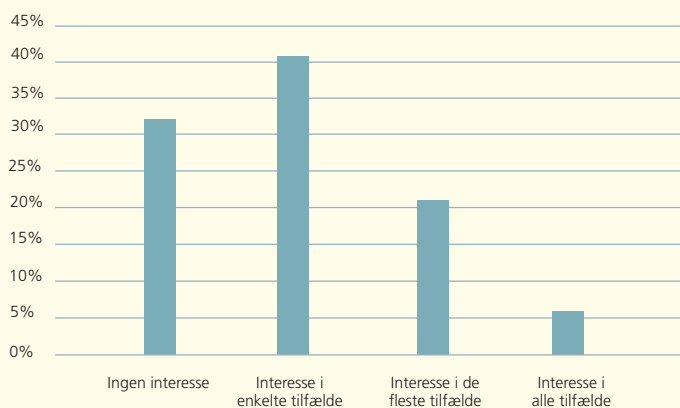
Hvis en virksomhed får krænket sine patenter, forringes dens konkurrencekraft måske så alvorligt, at den går helt ned. Og andre virksomheder kan miste tilliden til eneretssystemet og undlade at patentere deres opfindelser. Det kan være fatalt for virksomhederne. Men også for samfundet som helhed, når erhvervslivet mister konkurrenceevne.

Regeringen har derfor gjort det til en dansk mærkesag at få EU-Kommissionen til at undersøge mulighederne for at etablere en europæisk forsikringsordning. Tidligere lignende forsikringsordninger i fx Sverige og England har ikke haft succes og er blevet nedlagt, primært fordi kundegrundlaget på de nævnte markeder har været for lille. En europæisk ordning vil være mere naturlig og vil give det nødvendige kundegrundlag.

En forsikringsordning skal sikre, at indehavere af patenter får økonomisk mulighed for at forsvare deres rettigheder over for krænkere. Om nødvendigt ved domstolene.

Danske virksomheder oplever et betydeligt antal krænkelser både hjemme og ude - og et flertal ytrer i en ny undersøgelse interesse for en europæisk forsikringsordning (E&Y, 1999).

Flertal vil tegne retshjælpsforsikring

Et flertal af danske virksomheder er interesseret i at tegne en retshjælpsforsikring, men ikke nødvendigvis for alle deres enerettigheder. Interessen er tilsyneladende størst for enkelte strategiske enerettigheder.
Kilde: Ernst & Young for Patent- og Varemærkestyrelsen, 1999.

Regeringen har kontakt med EU-Kommissionen om etablering af en europæisk forsikringsordning.

Forslaget om forsikringsordningen er medtaget i EU-Kommissionens grønbog om etablering af et EU-patent. Kommissionen har meddelt, at den vil sætte arbejdet i gang som led i arbejdet for etablering af et EU-patent. Kommissionen vil samtidig gennemføre en undersøgelse af behovet for en forsikringsordning på europæisk plan.

Som forslaget er stillet, omfatter det udelukkende dækning af omkostninger ved sager om patentbeskyttelse. Undersøgelsen indikerer også en stor interesse for en forsikring, der dækker omkostninger ved sager, hvor varemærker krænkes (E&Y, 1999).

Regeringen vil være opmærksom på, at en forsikringsordning ikke nødvendigvis kun skal omfatte patentsager, men at også krænkelser af varemærker med tiden kan dækkes af en europæisk forsikringsordning.

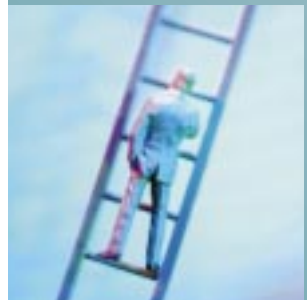
Udviklingen mod etablering af et globalt patentsystem vil formentlig medføre et voksende behov for, at der på lidt længere sigt også etableres forsikringsmuligheder på globalt plan.

Væsentlige forslag og initiativer

- Det skal undersøges om antallet af domstole og fogedretter til behandling af patentsager skal reduceres.
- Det skal undersøges, om der kan benyttes teknisk sagkyndige dommere ved behandling af patentsager.
- Der skal oprettes en fælles europæisk patentdomstol.
- Der skal etableres en europæisk forsikringsordning.

Parallelimport og konsumtion

Parallelimport og konsumtion

Adgangen til parallelimport af mærkevarer til Danmark har været diskuteret livligt det seneste år, efter at EU-Domstolen i juli 1998 afsagde den såkaldte Silhouette-dom. Dommen fastslog, at parallelimport af mærkevarer fra lande uden for EØS-området kan forhindres, og at varernes frie bevægelighed derfor begrænses.

Regeringen vil arbejde for, at disse begrænsninger ophæves igen. Dette vil fremme konkurrencen og medføre lavere priser for forbrugerne.

Mange virksomheder oplever parallelimport

Parallelimporterede varer tegner sig for 1 % af den samlede vareomsætning i Danmark, viser en undersøgelse foretaget for Erhvervsministeriet. Trods den lave andel af den samlede vareomsætning har knap 20 % af virksomhederne oplevet parallelimport af egne varer inden for de seneste 5 år (E&Y, 1999). Fænomenet berører altså en stor del af dansk erhvervsliv.

Konsumptionsprincippet

Parallelimport-problematikken har baggrund i et sammenstød mellem princippet om varernes frie bevægelighed i det indre marked og den immaterialretlige beskyttelse.

Princippet om varernes frie bevægelighed indebærer, at så snart et produkt er bragt lovligt på markedet i en medlemsstat, skal det kunne cirkulere frit mellem de øvrige nationale markeder.

Immaterialrettigheder er på den anden side nationale rettigheder (bortset fra EU-varemærker, som dækker alle EU-landene): Er et produkt beskyttet, har indehaveren eneret til at producere og markedsføre produktet ved hjælp af den patenterede teknologi eller under det pågældende mærke etc. i de lande, hvor eneretten eksisterer.

Konflikten mellem disse to principper løses af det såkaldte konsumptionsprincip.

Det indebærer, at når indehaveren af en eneret har bragt eksemplarer af sine egne eneretsbeskyttede produkter på markedet i et EØS-land, kan han ikke bruge de nationale enerettigheder til at standse de pågældende eksemplarers videre cirkulation inden for EØS-området.

Konsumptionsprincippet siger nemlig, at eneretten til de pågældende eksemplarer konsumeres, så snart indehaveren har bragt eksemplarerne på markedet. Herefter gælder alene de almindelige principper om varernes frie bevægelighed, som bl.a. giver mulighed for parallelimport.

At det alene er "eksemplarretten", der konsumeres, betyder, at indehaveren af eneretten fortsat kan forhindre andre virksomheder i at producere og markedsføre produkter, der krænker enerettighederne.

Regional eller global konsumtion ?

Konsumptionsprincippet gælder i EØS-området både nationalt og mellem landene.

Det har EU-Domstolen slået fast ved flere lejligheder. Men siden Silhouette-dommen er det blevet livligt diskuteret, om konsumptionsreglerne bør udvides til at gælde globalt.

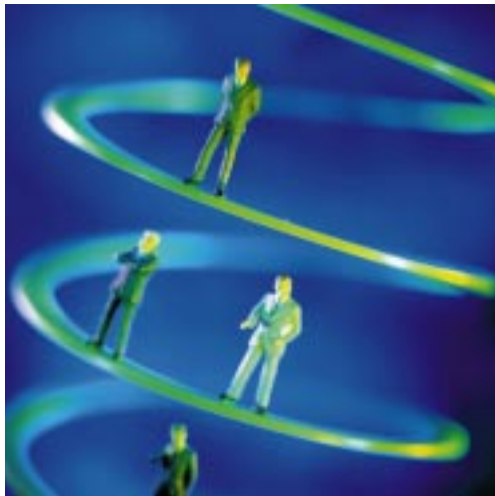
Mange forhold har kompliceret diskussionen, bl.a. at Danmark - og en række andre lande - traditionelt har hyldet global konsumtion på varemærke- og ophavsrettens område, men national konsumtion, når det gælder patent-, brugsmodel- og designrettigheder.

Der er udarbejdet flere rapporter om problematikken. En undersøgelse foretaget af Erhvervsministeriet peger på, at Danmark generelt vil have fordel af global konsumtion, dvs. uhindret adgang til parallelimport. Det gælder i hvert fald for områderne for almindelige forbrugsgoder, mens visse sektorer, navnlig de forskningstunge, vil opleve negative effekter. Samme billede tegner en svensk og en engelsk rapport.

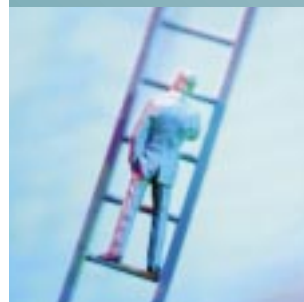
EU-Kommissionens rapport tegner et mere nuanceret billede. Lande, der huser mange internationale mærkevarevirksomheder, vil eksempelvis blive negativt berørt, hvis det nuværende princip om regional konsumtion ændres til et princip om global konsumtion.

Regeringens holdning er, at princippet om global konsumtion bør genindføres på varemærkeområdet. For de andre enerettigheder - patenter, brugsmodeller og design - er regional konsumtion fortsat den bedste løsning.

Regeringen vil i EU-regi arbejde for at ændre retstilstanden, således at princippet om global konsumtion genindføres på varemærkeområdet. Dette vil fremme konkurrencen og medføre lavere priser for forbrugerne.

En stærkere dansk eneretskultur

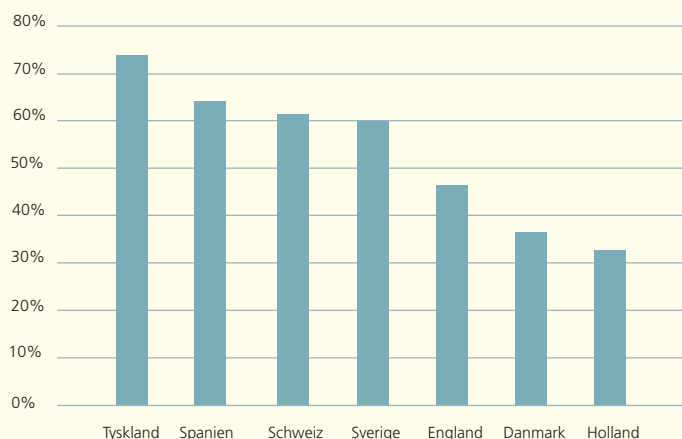

En stærkere dansk eneretskultur

Det danske eneretssystem skal være fleksibelt og tidssvarende. Det skal indgå i et internationalt harmoniseret eneretssystem, der dækker virksomhedernes behov i en fremtid præget af hurtig vækst i ny teknologi og øget international konkurrence om markederne.

Men samtidig med, at eneretssystemet gøres mere effektivt, kan danske virksomheder generelt blive bedre til at bruge systemet og derved øge deres udbytte af det.

Danske virksomheder udnytter ikke patenter godt nok

Danmark halter efter mange europæiske lande, når det drejer sig om at udnytte patenter kommercielt. Figuren viser andelen af virksomheder, der udnytter mere end halvdelen af deres patenter kommercielt, enten selv eller ved licensering.

Kilde: "Utilisation of patent protection in Europe", European Patent Office, 1994.

Selvom det først og fremmest er de danske virksomheder selv, der skal blive klar over systemets muligheder og udnytte disse bedre, mener regeringen, at der er behov for at hjælpe en stærkere dansk eneretskultur på vej:

- Ved at bidrage til kompetenceopbygning og praktisk erfaring med beskyttelsesstrategier i danske virksomheder.
- Ved at bidrage til mere udbredt anvendelse af værdiansættelse af enerettigheder og udvikle gode metoder til værdiansættelse.
- Ved at give bedre vilkår for at benytte patentinformation i de tidlige faser af virksomhedernes udviklingsarbejde.
- Ved at udbrede kendskabet til eneretssystemet på universiteter og blandt forskere.
- Ved at arbejde for, at viden om eneretten og dens muligheder får en stærkere placering i uddannelsessystemet.

Et strategisk aktiv

Mange eksempler tyder på, at en egentlig beskyttelsesstrategi med en velovervejet udnyttelse af eneretssystemets muligheder er en stadig vigtigere strategisk konkurrenceparameter. Derfor er det ledelsens ansvar at etablere en beskyttelsesstrategi, der sikrer en systematisk forretningsmæssig udnyttelse af alle virksomhedens immaterielle rettigheder.

Alligevel har kun hver sjette danske virksomhed placeret ansvaret for patenter og varemærker hos ledelsen. I stedet er ansvaret lagt ud til fx virksomhedens administration eller dens udviklingsafdeling (E&Y, 1999).

Primært er det virksomhedernes eget ansvar at ændre på dette. Men i mange virksomheder - især i de små og mellemstore - er der barrierer for en bredere og mere systematisk udnyttelse af eneretssystemets muligheder. Især i form af manglende ressourcer.

Et sejt træk er nødvendigt

For at styrke en dansk eneretskultur foreslår regeringen en indsats på flere områder:

- For det første skal der gøres en indsats på ledelsesniveau i virksomhederne for at sikre større opmærksomhed om enerettighedens strategiske værdi og om, hvordan virksomheden får størst muligt udbytte af sine enerettigheder.
- For det andet er der brug for bedre metoder til at værdiansætte enerettigheder. En rapport fra Regnskabsrådet om revision af Årsregnskabsloven lægger op til en aktivering af virksomheders enerettigheder i årsregnskabet. Det vil formentlig bidrage til at øge opmærksomheden omkring enerettens strategiske betydning i mange virksomhedsledelser.
- For det tredje skal virksomhederne i højere grad gøres opmærksom på, at tilgængelig patentinformation er en god kilde både til viden om nye teknologier og til bedre overvågning af markeder og konkurrenter.
- For det fjerde skal viden om enerettens muligheder i meget højere grad ind i den offentlige forskning og i hele uddannelsessystemet. Kandidater og forskere fra de højere læreanstalter skal have denne viden allerede i deres uddannelse. Gerne som en færdighed, der er afprøvet på egne forskningsresultater.

Beskyttelsesstrategier

For en moderne virksomhed er det nødvendigt systematisk at overveje mulighederne for at beskytte og udnytte sin viden - og at udarbejde en strategi herfor. En strategi, som også indeholder beslutninger om, hvordan virksomhedens enerettigheder udnyttes kommercielt i sammenhæng med andre vigtige dele af virksomhedens forretningsstrategi.

Det sker kun i begrænset omfang i dag. Formentlig fordi aktiv udnyttelse af eneretssystemet ofte har været anset som et marginalt og meget lidt betydningsfuldt element i virksomhedens overordnede forretningsstrategi. Undtaget herfra er nogle meget patentaktive brancher som fx medicinalindustrien og den kemiske industri, samt på varemærkesiden en branche som levedsmiddelindustrien og på designområdet brugskunsten.

Skal den danske eneretskultur forbedres markant - og det er der brug for - er det centralt, at spørgsmål om beskyttelse og udnyttelse af virksomhedens viden ikke blot betragtes som et afgrænset, praktisk problem, der kan overlades til virksomhedens udviklingsafdeling eller administration.

En beskyttelsesstrategi, der omfatter en systematisk, forretningsmæssig udnyttelse af virksomhedens immaterielle rettigheder, er ledelsens ansvar.

Når eneretskulturen skal styrkes

En stærk eneretskultur i virksomheden kræver

- at ledelsen involveres i alle strategiske aspekter af virksomhedens brug af eneret
- at der udarbejdes en eneretsstrategi med klare målsætninger for beskyttelse og kommerciel udnyttelse af rettigheder som en integreret del af virksomhedens samlede forretningsstrategi
- at der udarbejdes retningslinier for adfærden i forbindelse med beskyttelse af virksomhedens viden
- at det accepteres generelt i virksomheden, at eneretsbeskyttelse ikke er et anliggende for virksomhedens tekniske eller juridiske specialister alene
- at alle relevante medarbejdere uddannes og trænes i eneretsforhold.

Desværre er det karakteristisk for den aktuelle situation, at mange virksomheder og også mange virksomhedsrådgivere har begrænsede erfaringer med udvikling og implementering af eneretsstrategier i små og mellemstore virksomheder.

Der er behov for større opmærksomhed om disse forhold for at bringe den danske eneretskultur på niveau med eneretskulturen i andre sammenlignelige lande.

Regeringen vil derfor iværksætte et udviklingsarbejde i dialog med virksomheder med det formål at opsamle erfaringer og udvikle vejlednings- og undervisningsmateriale om praktiske ledelsesværktøjer. Sigtet er at fremme opbygning af kompetencer i virksomheder og hos deres rådgivere inden for beskyttelse og forretningsmæssig udnyttelse af enerettigheder.

Værdiansættelse af enerettigheder

Mange virksomheder har immaterielle aktiver, som de tillægger stor værdi. Det kan være igangværende forskningsprojekter, patenterede produkter, særlige design, underholdningskoncepter eller varemærker. Men når det handler om en konkret værdiansættelse af disse aktiver i kroner og øre, har kun hver tiende virksomhed forsøgt at opgøre værdien, viser en undersøgelse (E&Y, 1999).

Når immaterielle aktivers værdi som oftest ikke fremgår af virksomhedernes årsregnskaber, skyldes det primært, at det hidtil ikke har været tilladt at optage egne oparbejdede immaterielle aktiver i det lovpligtige årsregnskab. Kun erhvervede aktiver har skullet optages i årsregnskabet og dermed værdiansættes.

Der er heller ikke - hverken i Danmark eller internationalt - tradition for at værdisætte disse immaterielle aktiver. Men i dag går tendensen i den retning.

Det hænger ikke mindst sammen med investorernes behov for at få et reelt indtryk af virksomhedens værdi i en bredere sammenhæng end

Her er værdiansættelse nyttig

Virksomheder kan få brug for at værdiansætte immaterielle rettigheder i forbindelse med

- køb eller salg af virksomheder
- indgåelse af licensaftaler
- sager om krænkelser
- ekstern kapitalanskaffelse
- intern afregning eller ved interne opgørelser, fx resultatkontrakter
- afrapportering til omverdenen (årsregnskab, årsberetning).

den, der fremgår af et traditionelt årsregnskab. Ethiske regnskaber, grønne regnskaber og videnregnskaber er udtryk for samme tendens.

En undersøgelse viser, at mere end 90% af danske virksomheder, der har enerettigheder, forventer, at værdiansættelse af disse får større betydning for virksomheden i fremtiden (E&Y, 1999). Men der er et problem: Der eksisterer ikke i dag velegnede og bredt anerkendte metoder til at værdiansætte de immaterielle aktiver. Danske virksomheder tillægger det stor betydning, at der udvikles bredt anerkendte metoder hertil.

Regeringen vil derfor tage initiativ til at analysere og vurdere forskellige metoder til at værdiansætte enerettigheder og til at udbrede kendskabet til internationale og danske erfaringer på området.

Patentinformation som kilde til viden

De færreste danske virksomheder udnytter fuldt ud patentlitteraturens muligheder i deres udviklingsarbejde.

Virksomhederne har ellers et stigende behov for at få tilført viden fra eksterne kilder som supplement til den viden, de selv skaber.

En undersøgelse blandt danske virksomheder viser, at godt 50% af virksomhederne i dag har større behov for eksternt teknologisk viden, end de havde for 5-10 år siden, og at endnu flere venter, at deres behov vil vokse i de kommende år (E&Y, 1999).

Den seneste europæiske undersøgelse af området ("Utilisation of patent protection in Europe", EPO 1994) viser, at danske virksomheder generelt er godt bekendt med patentlitteraturen som kilde til teknisk information sammenlignet med andre europæiske lande. Imidlertid er den praktiske erfaring med anvendelse af patentinformation mindre udbredt.

Det skyldes bl.a., at patentlitteraturen for ikke-fagfolk kan forekomme indviklet og svært at forstå, og at virksomheden kan have ekstra svært ved at tage informationen fra patentskrifter til sig, hvis den ikke i forvejen har specifik kompetence og know-how på området.

Selv blandt hyppige brugere af eneretssystemet mener næsten halvdelen, at patentinformation er vanskelig at forstå og anvende, og mere end tre fjerdedele mener, at adgangen til patentinformation generelt bør gøres bedre. Tre fjerdedele af virksomhederne mener, at der er behov for at få uddannet flere, der kan forstå og anvende patentinformation (E&Y, 1999).

Patent- og varemærkestyrelsen vil arbejde for at forbedre vilkårene for virksomheders og forskeres anvendelse af patentlitteratur, bl.a. ved bedre elektronisk adgang til databaser, on-line søgemuligheder m.v.

En kilde til viden

Konkret kan patentlitteraturen rigtigt anvendt give udviklingsarbejdet et løft ved

- at kortlægge patentdækningen på området og sikre, at der ikke indledes udviklingsarbejde, som fører til løsninger, der ikke kan kommercialiseres, fordi de allerede er patentbeskyttede
- at give en status for den viden, der allerede foreligger på de relevante tekniske områder. Det kan både inspirere til nye ideer og give mulighed for at begynde udviklingsarbejdet på et højere niveau, nemlig "på skuldrene" af den allerede udviklede teknik, som er fundet i patentskrifterne
- på et tidligt tidspunkt at mindske risikoen for, at udviklingsprojektet tager en drejning mod tekniske løsninger, som i forvejen måtte være dækket af patentbeskyttelse.

Forskere og patenter

Flere undersøgelser har vist, at danske forskere generelt har en begrænset viden om patentering, og at universiteterne og deres forskere kun i meget begrænset omfang patenterer deres forskningsresultater.

Det er regeringens opfattelse, at offentlige forskningsresultater i for ringe grad nyttiggøres erhvervsmæssigt. Med vedtagelsen af den såkaldte forskerpatentlov i 1999 er der taget skridt til at forbedre denne situation, bl.a. ved at styrke eneretskulturen ved danske universiteter og sektorforskningsinstitutioner.

Også i bevillingsreglerne for de seks danske Innovationsmiljøer indgår krav om afklaring af rettigheder til forskningsresultater.

Regeringen vil styrke indsatsen for at udbrede kendskab til eneretssystemet på universiteter og blandt forskere.

Konkret har Patent- og Varemærkestyrelsen tilbudt universiteter og andre højere læreanstalter at assistere med at løse nogle af de opgaver, som den nye forskerpatentlov stiller ledelserne over for.

Det drejer sig bl.a. om at få identificeret de forskningsresultater, der har kommercielle perspektiver, at få vurderet de erhvervsmæssige mulighe-

der og sikre den mest hensigtsmæssige beskyttelse af opfindelsen via eneretssystemet.

Eneretten i undervisningen

Et væsentligt bidrag til at styrke den danske eneretskultur vil være at styrke undervisningen i eneretsforhold på universiteter og andre højere læreanstalter.

Der gennemføres i dag enkelte kurser og moduler i patentforhold og brug af patentsystemet for ingeniørstuderende og Ph.d. studerende på DTU. Kurserne er populære blandt de studerende. Der undervises endvidere i eneretsforhold på enkelte andre universiteter og handelshøjskoler. Generelt er undervisningen i eneretsforhold dog ikke tilstrækkelig udbredt i uddannelsessystemet.

I flere lande rettes uddannelsesindsatsen direkte mod børn og unge. Fx i Japan, hvor viden om patentering indgår allerede på folkeskoleniveau, og i Australien og USA, hvor patentmyndighedernes hjemmesider målrettet henvender sig til børn og unge, bl.a. med interaktive spil.

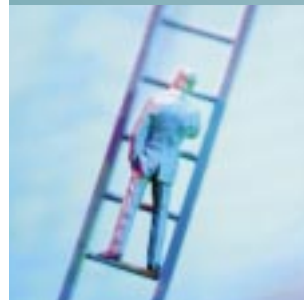
En erhvervspolitisk indsats for at udvikle en stærk eneretskultur i Danmark bør derfor også omfatte aktiviteter over for børn og unge under uddannelse i erkendelse af, at væsentlige kulturændringer tager tid.

På kort sigt bør de studerende på universiteter og højere læreanstalter tilbydes undervisning i eneretsforhold. Kandidater og forskere fra de højere læreanstalter skal opnå færdigheder allerede i deres uddannelse og gerne have afprøvet disse på egne forskningsresultater. På lidt længere sigt vil det være nyttigt at gennemføre en målrettet indsats længere ned i uddannelsessystemet.

Væsentlige forslag og initiativer

- Kompetence og praktisk erfaring m.h.t. at udvikle beskyttelsesstrategier skal fremmes hos virksomheder og deres rådgivere.
- Der skal udvikles anerkendte metoder til at værdiansætte enerettigheder.
- Vilklårene for at anvende patentlitteratur i virksomheders og forskeres innovationsarbejdet skal forbedres.
- Anvendelsen af især patentering bør styrkes på universiteter og i den øvrige offentligt støttede forskning.
- Undervisning i eneretssystemet og dets muligheder bør styrkes i hele uddannelsessystemet.

En kvalificeret dansk
eneretsmyndighed

En kvalificeret dansk eneretsmyndighed

Eneretssystemets voksende betydning for innovationen i Europa i disse år kræver en generel styrkelse såvel af det europæiske samarbejde på eneretsområdet som af de nationale eneretsmyndigheder.

Regeringen vil arbejde for, at begge dele tilgodeses. Bl.a. ved at dele af sagsbehandlingen hos Den Europæiske Patentorganisation, EPO, lægges ud til kvalificerede nationale patentmyndigheder i underleverance.

Det vil sikre de nationale patentmyndigheder et bedre arbejdsmæssigt grundlag for at kunne opretholdes som kvalificerede nationale patentmyndigheder og fremover i højere grad også som aktører i den vigtige indsats for fremme af innovation nationalt og i Europa.

Nye opgaver

Udviklingen i Europa har ændret de nationale patent- og varemærkemyndigheders rolle væsentligt.

Tidligere fungerede de næsten udelukkende som offentlige kontorer, der modtog og behandlede ansøgninger og udstedte nationale rettigheder. I dag er de også innovationsfremmende serviceudbydere og kompetencecentre på eneretsområdet for erhvervsliv, forskning og uddannelse.

EU-Kommissionen opfordrer til, at de nationale patentmyndigheder udvikler sig fra den traditionelle rolle mod nye roller. Kommissionen udtrykker således i sin meddelelse vedr. grønbogen om EU-patentet, at de nationale patentmyndigheder skal bevares og fortsat spille en vigtig rolle i det samlede europæiske patentsystem.

En vigtig erhvervspolitisk aktør

En kompetent national eneretsmyndighed i Europa har i dag flere roller, bl.a. som:

- Sagsbehandlende og udstedende eneretsmyndighed.
- Leverandør af vejledning og information i alle spørgsmål om enerettigheder, herhjemme i disse år ikke mindst til forskere og små og mellemstore virksomheder.
- Dialogpartner for innovative virksomheder og leverandør af eneretsbaseret erhvervsservice tidligt i disse virksomheders innovationsprocesser.
- Kompetencecenter i den nationale infrastruktur på eneretsområdet.
- Bindeled mellem de nationale brugere og de europæiske og internationale eneretssystemer.
- Aktiv national aktør i den internationale udvikling af eneretsområdet.

Nationale patentmyndigheder i klemme

For en række nationale patentmyndigheder, især i Europas mindre lande, bliver det dog i stigende grad vanskeligt at opretholde den nødvendige faglige styrke til at kunne yde deres erhvervsliv den efterspurgte service.

Årsagen er den europæiske centralisering af patentsagsbehandlingen, der er sket siden oprettelsen af Den Europæiske Patentorganisation, EPO. Mange arbejdsopgaver er gradvist blevet overført fra de nationale myndigheder til EPO. Primært som følge af, at ansøgninger om patent i andre lande end ansøgerens eget nu næsten udelukkende indsendes til og behandles af EPO.

Denne udvikling indebærer, at flere nationale patentmyndigheder, herunder den danske, oplever en nedgang i arbejdsopgaver, som på sigt kan få uheldige konsekvenser for deres kernekompetencer: Uden tilstrækkeligt mange patentsager kan det blive vanskeligt at opretholde en mindste, kritisk mængde af tekniske eksperter, som er nødvendig for at kunne behandle sagerne tilstrækkeligt kvalificeret og dermed udvikle og yde landets erhvervsliv den til enhver tid bedste eneretsservice.

Især for lande med mange små og mellemstore virksomheder anses dette for en alvorlig trussel: Der er for langt til EPO, både geografisk, kulturelt og størrelsmæssigt, når virksomhederne skal betjenes med eneretsservice og innovationsservice i bred forstand. Der har de nationale myndigheder indiskutable fordele i form af nærhed, markedskendskab, sprogfællesskab og samme kulturelle baggrund.

En kvalificeret dansk eneretsmyndighed

Samtidig med, at regeringen støtter videreudviklingen af et stærkt europæisk patentsystem, skal det derfor sikres, at Patent- og Varemærkestyrelsen fortsat er et kvalificeret og dynamisk dansk kompetencecenter på eneretsområdet.

Det skal ske ved at bevare og udvikle styrelsens kernekompetencer inden for eneretsområdet som basis for, at den fortsat kan behandle danske ansøgninger om eneret, informere om eneretssystemerne, yde innovationsservice og anden erhvervsservice og løse eneretsrelaterede specialopgaver for danske virksomheder.

Derudover skal Patent- og Varemærkestyrelsen samarbejde med andre myndigheder og institutioner inden for den offentlige og offentligt støttede forskning og innovationsfremme for at udnytte denne sektors resultater bedst muligt.

Styrelsen er også en central aktør i den nationale infrastruktur og skal her samarbejde med uddannelsesinstitutioner, patent- og varemærkebureauer, advokater og andre, der arbejder med eneretsspørgsmål.

Skal dansk erhvervsliv og forskning kunne tilbydes optimale rammebetingelser på eneretsområdet, er forudsætningen derfor en kvalificeret og kompetent dansk eneretsmyndighed.

Regeringen vil arbejde for at styrke grundlaget for at opretholde Patent- og Varemærkestyrelsens kernekompetencer til gavn for dansk erhvervsliv og forskning.

Det kan ske ved, at en del af sagsbehandlingen i forbindelse med europæiske patentansøgninger i EPO udlægges i underleverance til Patent- og Varemærkestyrelsen og til andre kvalificerede, nationale europæiske patentmyndigheder, der måtte ønske det.

Regeringen vil derfor i alle relevante fora arbejde for, at kvalificerede nationale patentmyndigheder efter ønske og behov styrkes via underleverancer af sagsbehandling til EPO.

Europa-Parlamentet om samarbejde

"Europa-Parlamentet finder, at der bør kunne indgås aftaler mellem Den Europæiske Patentmyndighed og de nationale myndigheder, som er i stand til at undersøge og behandle sager på internationalt plan, således at disse myndigheder skal varetage en del af Den Europæiske Patentmyndigheds arbejde i forbindelse med patentansøgninger"

Europa-Parlamentets beslutning om Kommissionens grønbog om EF-patentet og det europæiske patentsystem - patentering som innovationsfremme.

Eneretten i det nye århundrede

Eneretten i det nye århundrede

Verden er på vej ind i en mere videnbaseret økonomi. Allerede i dag er mere end 50% af bruttonationalproduktet i flere OECD-lande videnbaseret. I takt med, at videnindholdet i produkter og ydelser vokser, vokser også behovet for at kunne beskytte den kerneviden, som mange virksomheder er dybt afhængige af.

Meget af den viden er af teknologisk art. Men det er vigtigt at gøre sig klart, at også en række andre former for viden i de kommende år vil være afgørende for kommerciel succes og dermed skal kunne beskyttes effektivt. Det handler om design, om markedsføring, om evne til at skabe nye koncepter etc.

Vi kan derfor vente en udvikling, hvor den industrielle eneret - hvis den kan leve op til behovet for videnbeskyttelse hos opfindere, virksomheder og samfund - vil spille en endnu større rolle end i dag.

Nye udfordringer

Denne publikation har behandlet en række centrale udfordringer, som eneretssystemet står over for - især på national og europæisk basis - og som skal løses hurtigt af hensyn til brugerne.

Udfordringerne for eneretten i fremtidens videnssamfund er mange, og flere af disse, som ikke er behandlet i denne publikation, vil uden tvivl få en voksende betydning i de kommende år.

Det kan være spørgsmål om den fortsatte udvikling i E-handel, afklaring af beskyttelsen af digitale produkter eller spørgsmålet om beskyttelsen af finansielle tjenesteydelser. Men også emner som etik, miljø og forbrugerinteresser vil formentlig spille en større rolle i debatten om udvikling af eneretten i de kommende år.

Den nødvendige udvikling

Afgørende for den industrielle enerets fremtid er, at den kan dække de stadigt mere differentierede behov, som fremtidens brugere har.

Regeringen vil derfor også fremover sætte fokus på udvikling af den industrielle eneret i Danmark og i Europa. Den skal leve op til fremtidens krav og dermed give dansk og europæisk erhvervsliv den bedst mulige støtte i konkurrencen på de globale markeder.

Succes for den målsætning vil bidrage til, at erhvervslivet også i fremtiden kan udgøre et væsentligt grundlag for samfundets videre udvikling.

Liste over organisationer, råd m.v. nævnt i denne publikation

WIPO, World Intellectual Property Organization

WIPO er en organisation under FN, der administrerer multilaterale traktater og konventioner inden for immaterialretten, herunder bl.a. Pariserkonventionen, PCT-systemet og Madrid-Protokollen. WIPO har 171 medlemslande. WIPO's direktør er Dr. Kamil Idris. Flere oplysninger om WIPO findes på: www.wipo.org

EPO, European Patent Organization

EPO er et samarbejde mellem EU-landene samt Schweiz, Liechtenstein, Monaco og Cypern. EPO udsteder europæiske patenter i henhold til Den Europæiske Patentkonvention, EPK. Danmark tiltrådte EPK og blev medlem af EPO i 1990. EPO's præsident er Dr. Ingo Kober. Flere oplysninger om EPO findes på: www.european-patent-office.org

OHIM, Office for Harmonization in the Internal Market

OHIM er EU's varemærkemyndighed, og har til huse i Alicante, Spanien. OHIM udsteder registreringer af EU-varemærker i henhold til EU's varemærkeforordning fra 1994. OHIM skal også administrere det kommende EU-mønstersystem. Flere oplysninger om OHIM findes på www.oami.eu.int

Håndhævelsesudvalget

Arbejdsgruppe nedsat af Erhvervsministeren i 1997 til at se på muligheder for at forbedre håndhævelsen af patentrettigheder i Danmark. Udvalget sluttede sit arbejde i 1999 med en rapport: Rapport fra arbejdsgruppen vedr. håndhævelse af patentrettigheder, Patentdirektoratet, april 1999.

Regnskabsrådet

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Regnskabsråd er nedsat i medfør af Årsregnskabsloven. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan rådføre sig med Regnskabsrådet i forbindelse med ændringer af regnskabslovgivningen, generelle vejledninger samt i øvrigt generelle regnskabsforhold.

Retsplejerådet

Retsplejerådet blev nedsat i 1961 og har bl.a. til opgave efter Justitsministeriets anmodning at afgive indstilling om ændringer i retsplejeloven. Rådets medlemmer er alle udpeget af justitsministeren.

EØS-området

Europæisk samarbejde mellem EU-landene og Norge, Island samt Liechtenstein.

Forskerpatentloven

Lov om opfindelser ved universiteter og sektorforskningsinstitutioner, som har til formål at sikre, at forskningsresultater frembragt ved hjælp af offentlige midler nyttiggøres for det danske samfund ved erhvervs-mæssig udnyttelse. Loven trådte i kraft 1. juli 1999.

Referencegruppe

“Industriell ejendomsret i bevægelse” er udarbejdet af en arbejdsgruppe i Patent- og Varemærkestyrelsen i samarbejde med Erhvervsministeriets departement.

En ekstern referencegruppe har diskuteret udkast til publikationen og bidraget med synspunkter og indspil under udarbejdelsen. Publikationens endelige form og indhold afspejler dog ikke nødvendigvis synspunkter hos referencegruppen eller dens enkelte medlemmer.

Referencegruppens medlemmer

Forskningschef Børge Diderichsen, Novo Nordisk A/S

Professor Nicolai Juul Foss, Handelshøjskolen i København

Direktør Torben Grønning, DELTA Dansk Elektronik, Lys & Akustik

Partner Kaj L. Henriksen, Chas. Hude A/S

Markedschef Stefan Hjelmqwist, Awapatent AB

Underdirektør Jørgen Rosenlund, Danisco A/S

I et stadig mere videnbaseret samfund og erhvervsliv får en effektiv og afbalanceret videnbeskyttelse større og større betydning.

Eneretssystemet med patenter, brugsmodeller, varemærker og design er et af de vigtigste redskaber til videnbeskyttelse.

Dette debatoplæg tegner et aktuelt billede af situationen på eneretsområdet og præsenterer en strategi for udviklingen i de kommende år. Strategien fokuserer på de væsentligste udfordringer og foreslår en række initiativer, der vil styrke danske virksomheders rammebetingelser for beskyttelse af viden og fremme eneretskulturen i erhvervsliv og forskning.

Det er regeringens målsætning med forslagene at forbedre eneretssystemet nationalt og internationalt og derved bidrage til at styrke danske virksomheders konkurrencekraft. Også i det globale vidensamfund, der bliver en realitet for flere og flere danske virksomheder.

Erhvervsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78

E-post: em@em.dk

Hjemmeside: www.em.dk